

Lakselus: utvikling hittil, status og verktøy

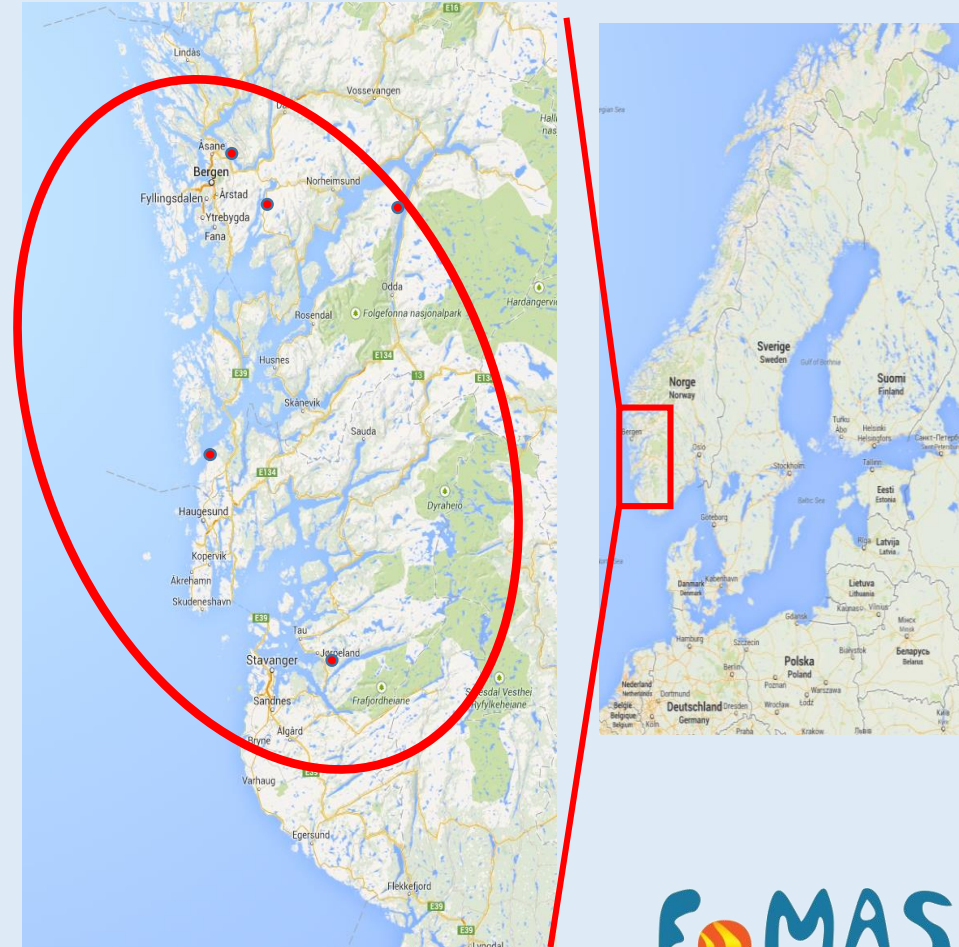
FoMAS ved Ragnhild Haaland Malkenes
Nettverkssekretær Hordaland og Rogaland
Regional koordinator Vestlandet

FoMAS – Fiskehelse og Miljø as

- Fiskehelsetjeneste på Sør-Vestlandet
- 5 kontor i regionen
- 14 ansatte, 7 veterinærer og 3 fiskehelsebiologer, 4 annen biologisk utdannelse

Fiskehelsetjenester, konsulentarbeid og miljøundersøkelser

- Lusesituasjonen Vestlandet vinter/ vår 2019

- Lusenivåene –variasjon mellom områder

- Tiltak benyttet i vår region

- Kort om situasjonen i Midt-Norge

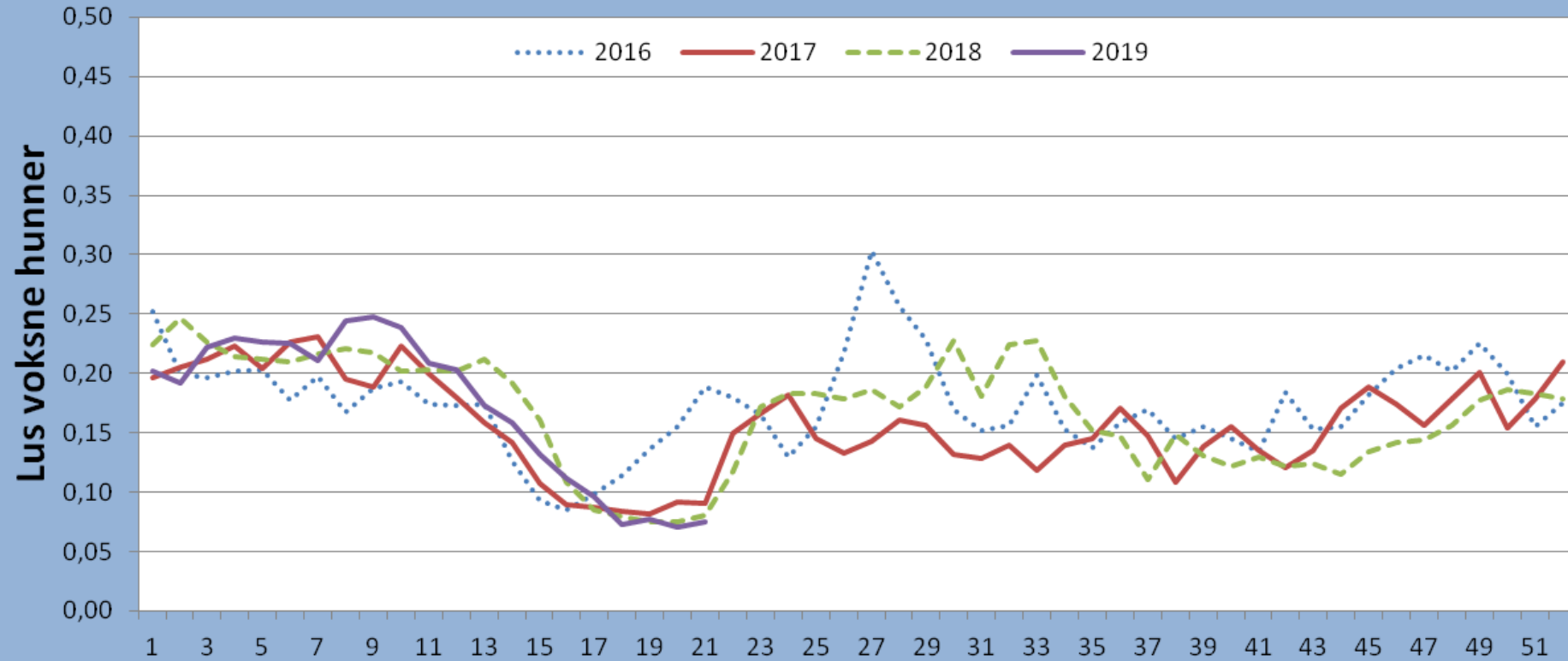
- Rensefisk

- Rognkjeksoppdrett

- Røkting av rognkjeks og leppefisk

- Hva gjøres rett og galt?

Rogaland og Hordaland

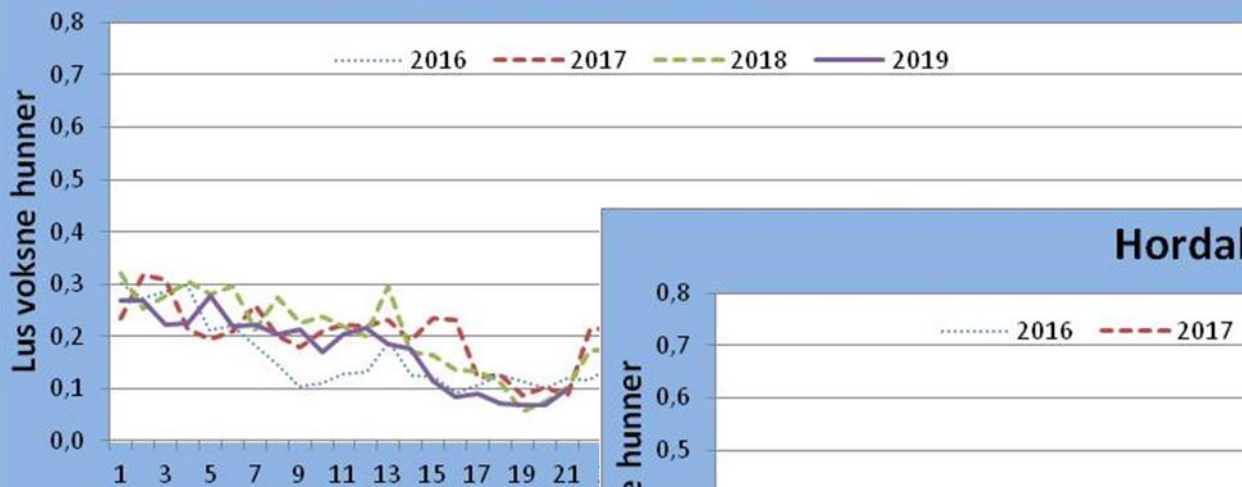
Avlusninger årets fem første måneder, Rogaland og Hordaland

Årstall	Sum IMM *	Sum bad (inkl IMM)	Andel IMM
2016, jan-mai	152	307	50 %
2017, «	233	270	86 %
2018, «	207	234	88 %
2019, «	204	234	87 %

- ** IMM: i all hovedsak termisk*
- **Totalt antall behandlinger redusert med 25 % fra 2016 (fortsatt stor andel kjemiske behandlinger) til 2018 og 2019, med nær 90 % IMM.**
- **I samme periode har det vært en endring til å gå inn med behandling på stadig lavere lusenivå – og flere av behandlingen gjelder enkeltmerder**
- **Bruken av rensefisk er viktig og perfektjoneres gradvis**

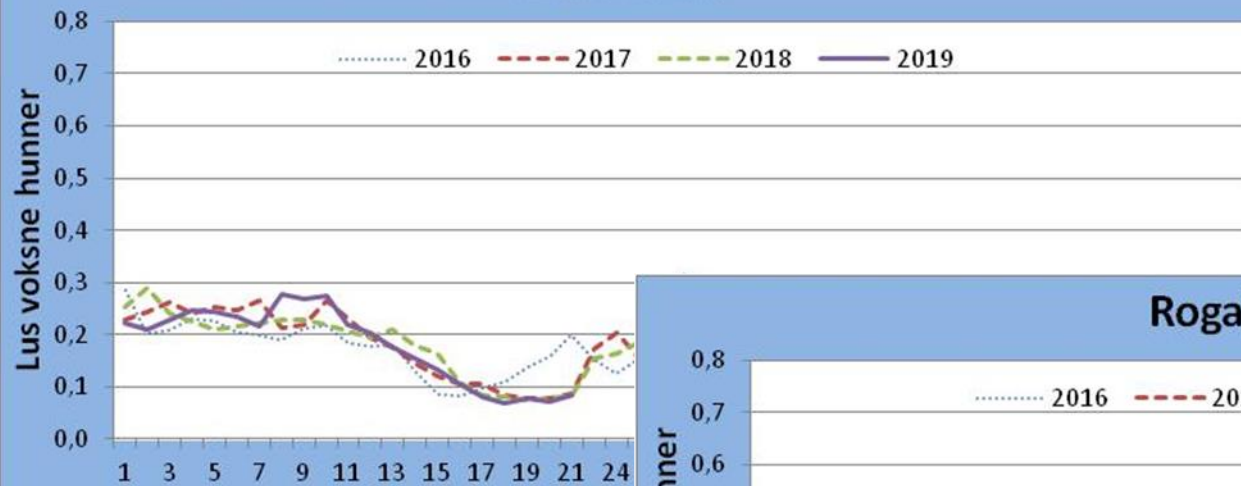
Sogn og Fjordane

FOMAS
Fiskestatistikk og Miljø AS

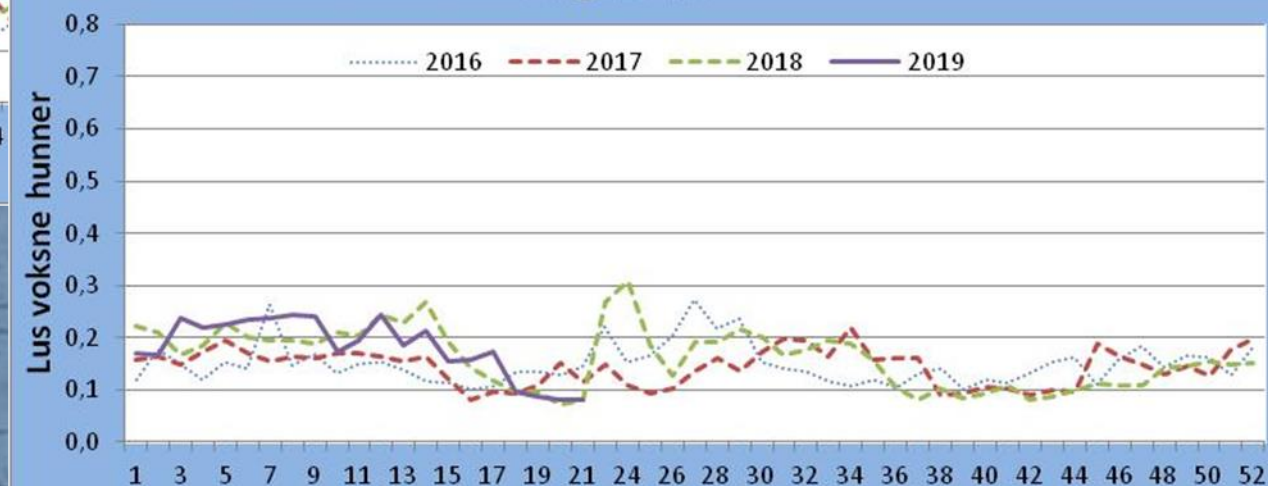
Hordaland

FOMAS
Fiskestatistikk og Miljø AS

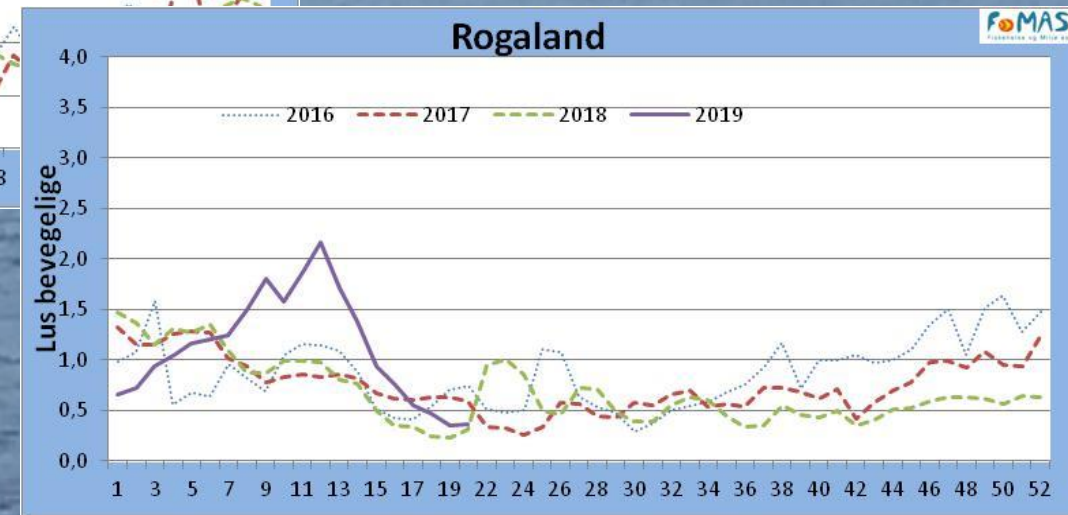
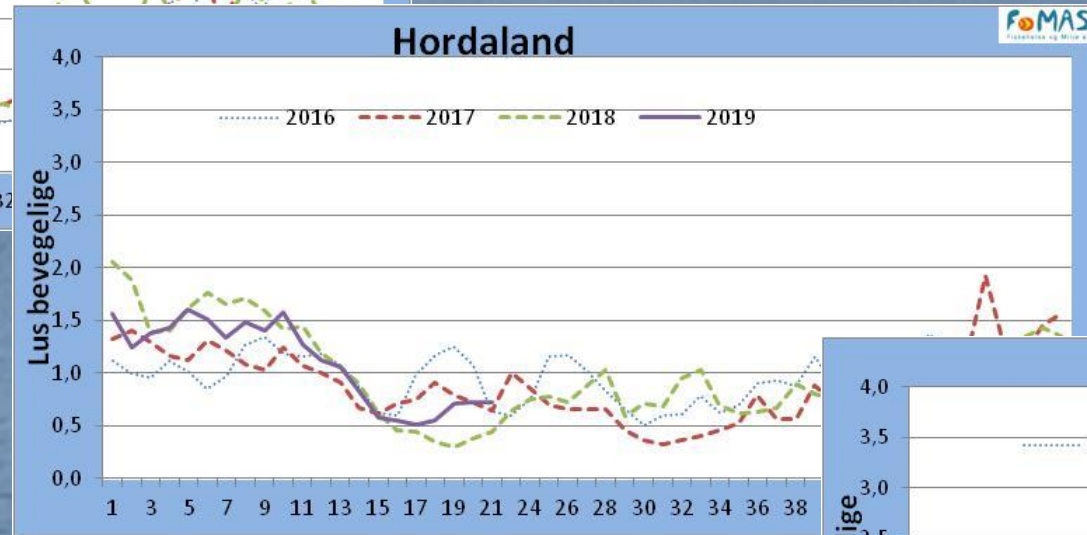
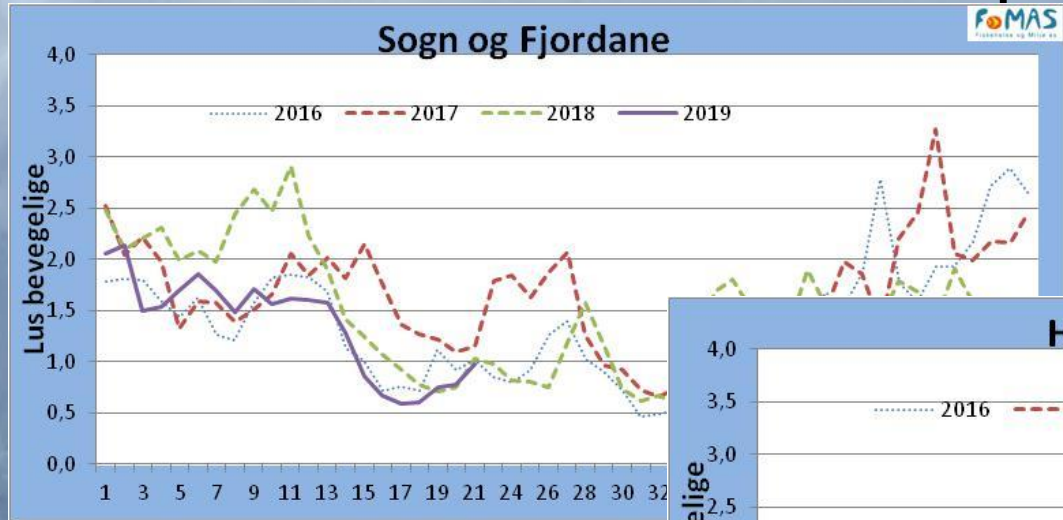

Rogaland

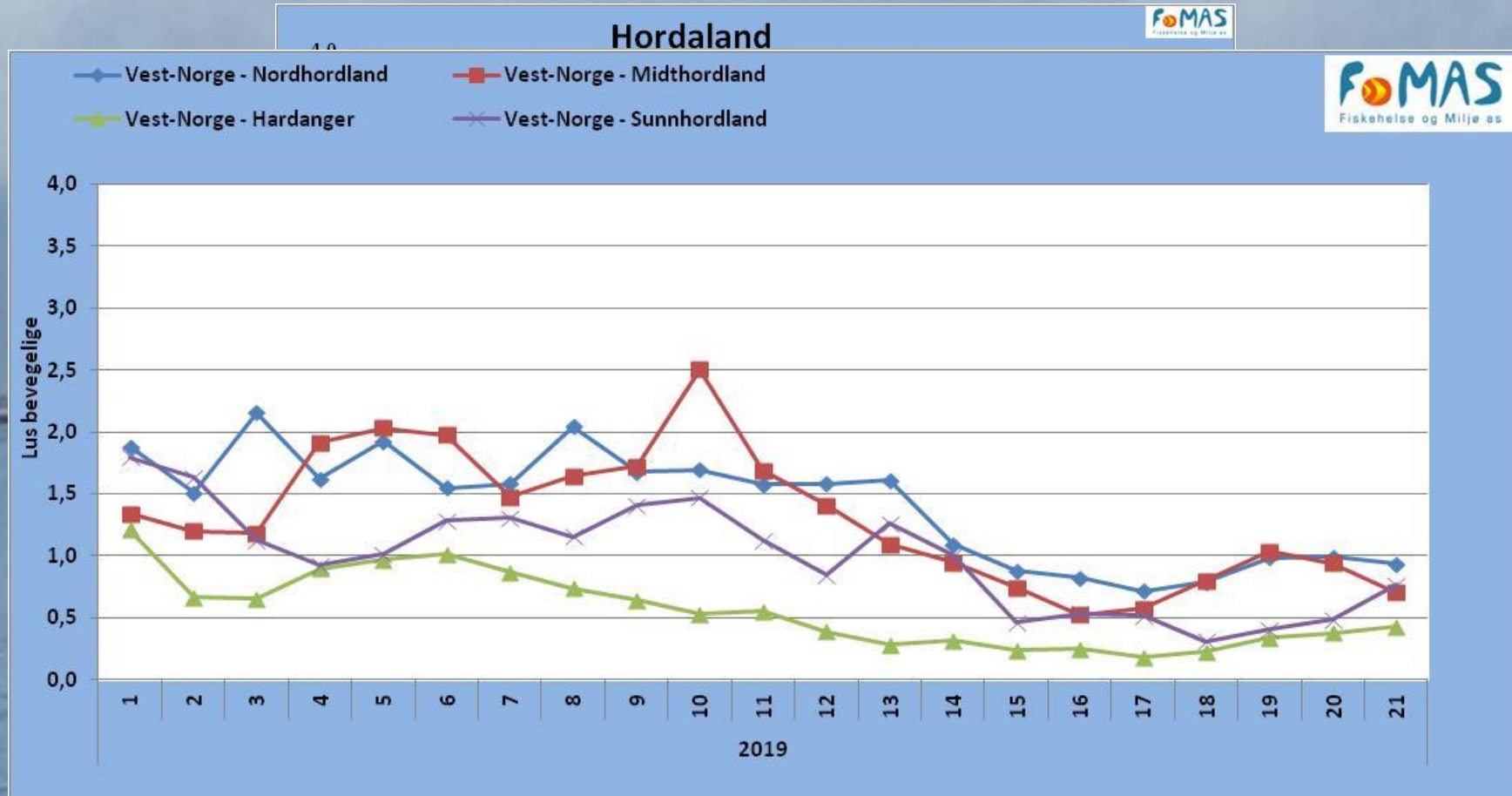
FOMAS
Fiskestatistikk og Miljø AS

Men hva med de preadultte lusene?

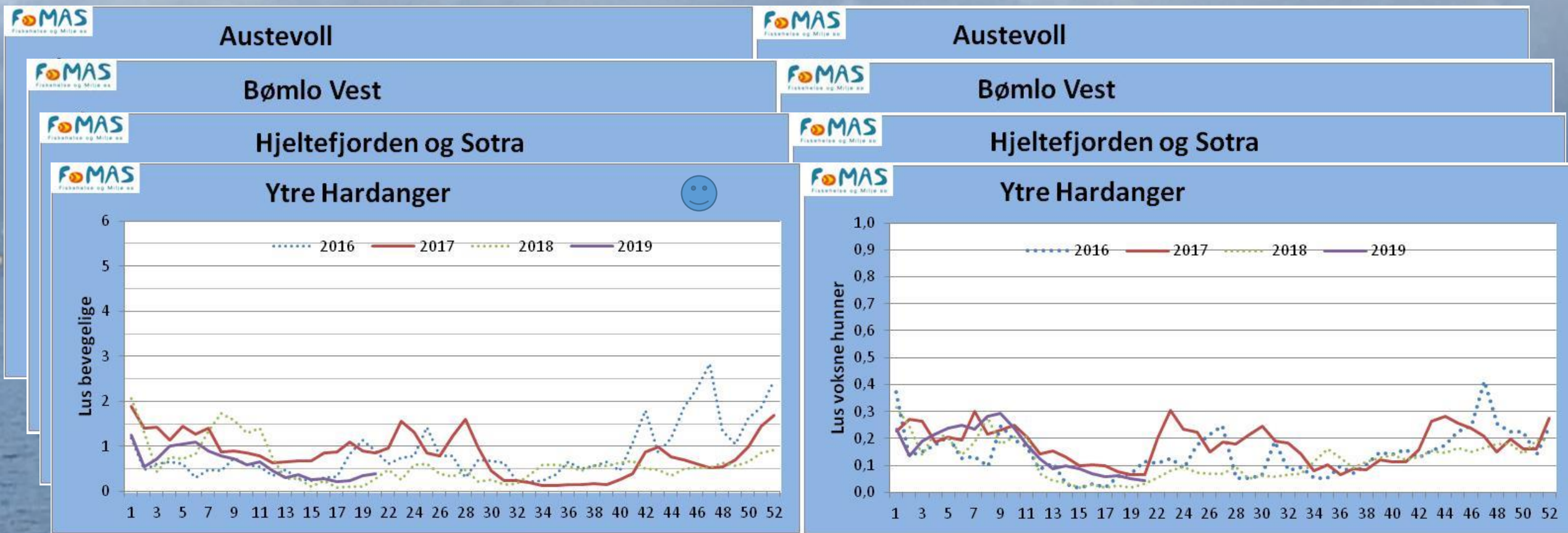

Hordaland – gjennomsnitt og variasjoener

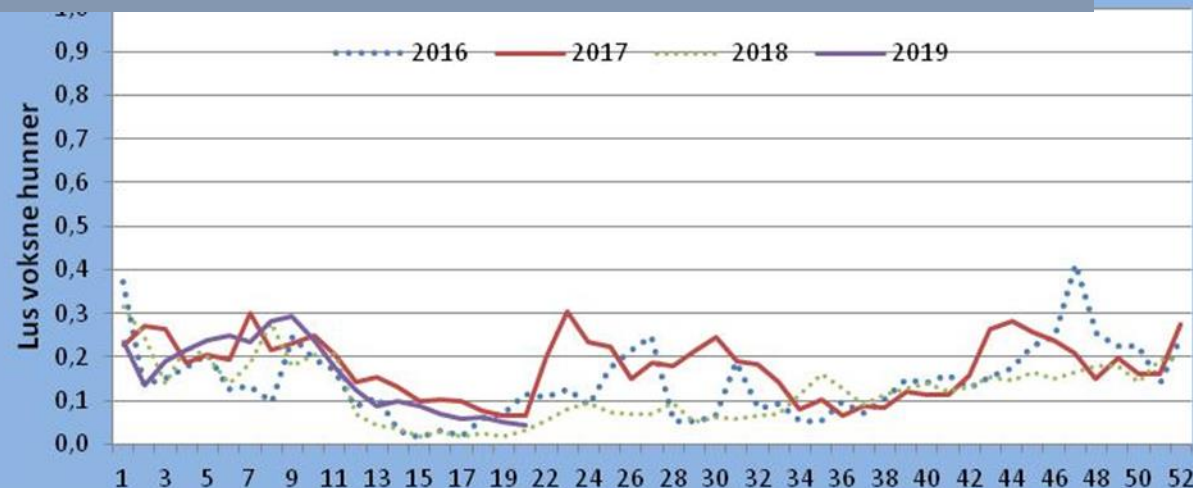
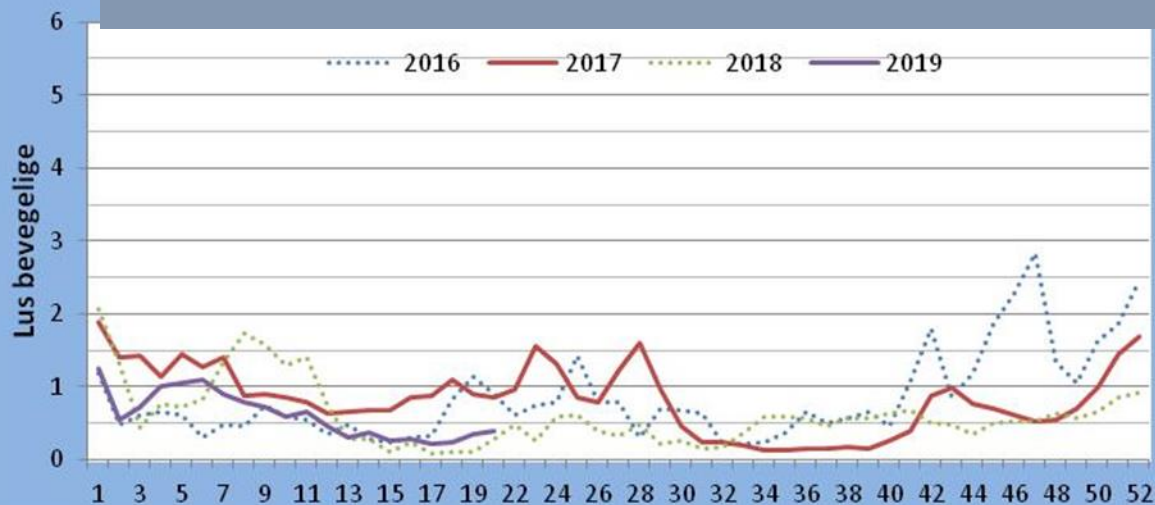
Områdene som for øyeblikket skiller seg ut, sammenlignet med egne tall for de forgående år

😊 Tross mye stor fisk i Hardanger: lave lusenivå i vår, mens de tre andre andre har høyere enn i 2017. Årsaker?

Se til Hardanger :

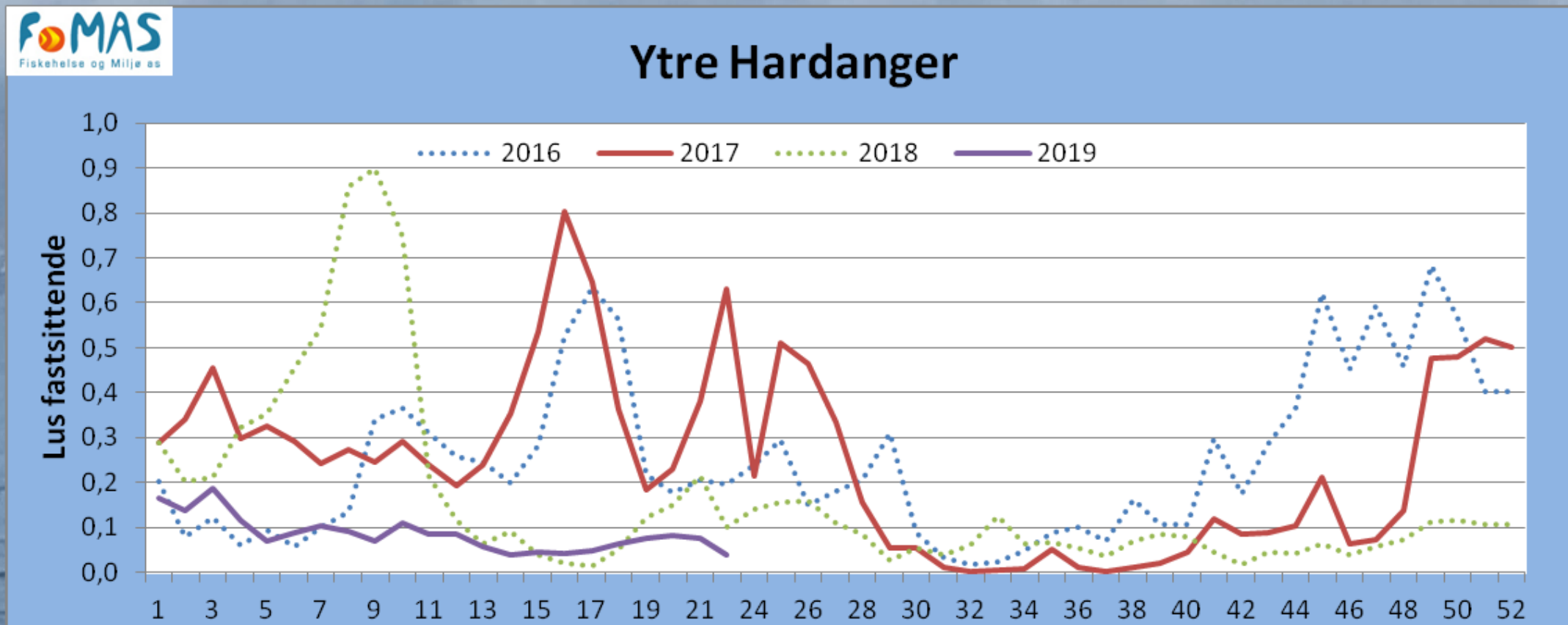
- Lave lusenivå i vår, tross mye stor fisk som nærmer seg utslakt
- Snudde pendelen for dette området i november, da de unngikk den sedvanlige lusetoppen?
- Dette nettverket var det eneste som gjennomførte et «eksperiment» med en vinteravlusningsperiode sist vinter
- Ingen fasit, men kan være en indikasjon på at en periode med så lave lusenivå gir færre lus lenge etterpå – samtidig med at antall behandlinger går ned over tid

Oppslutning «vinteravlusningsperiode» HFN (Hardanger Fiskehelsenettverk)

- Mål: $< 0,2$ voksne hunnlus på lokalitetsnivå i perioden uke 46 – uke 4
- 20 % klarte det i alle ukene, eller med unntak av kun en uke, vinteren 2018/19
- 4 % lå tilsvarende lavt vinteren 2016/17
- Dette var en forsøksordning der oppslutningen fra midten av november og ut året var god, mens siste del av perioden (januar) viste seg å bli mest utfordrende
- Periode og nivåer må sikkert justeres, men resultatene så langt tyder på en klar effekt

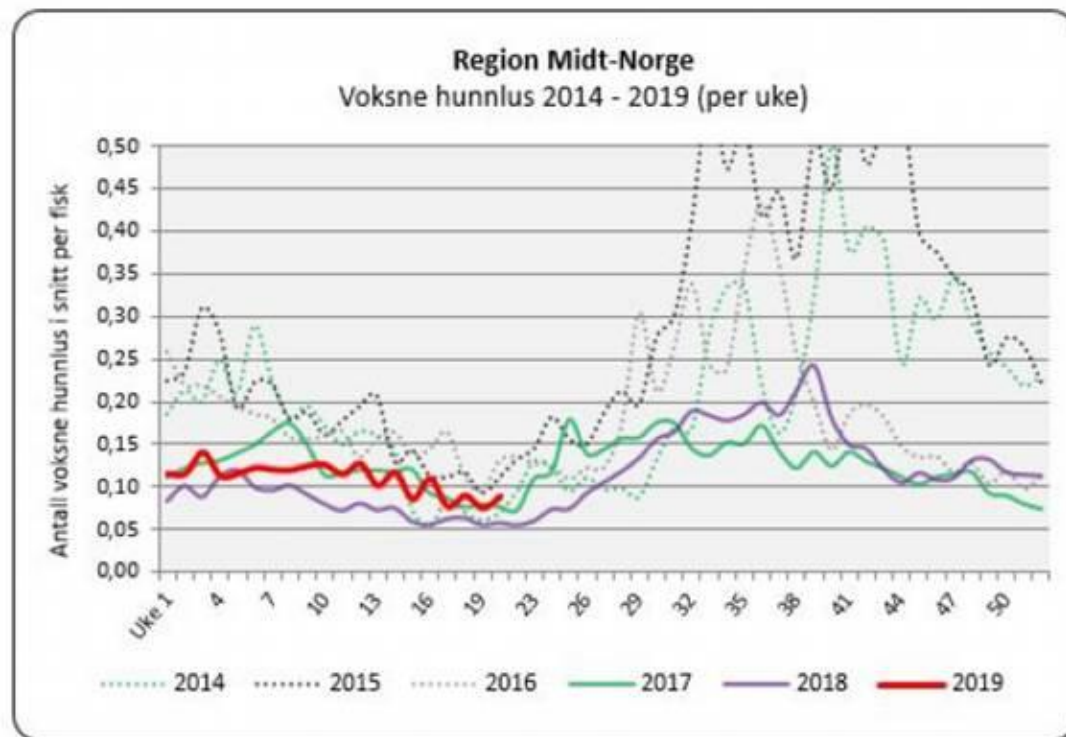
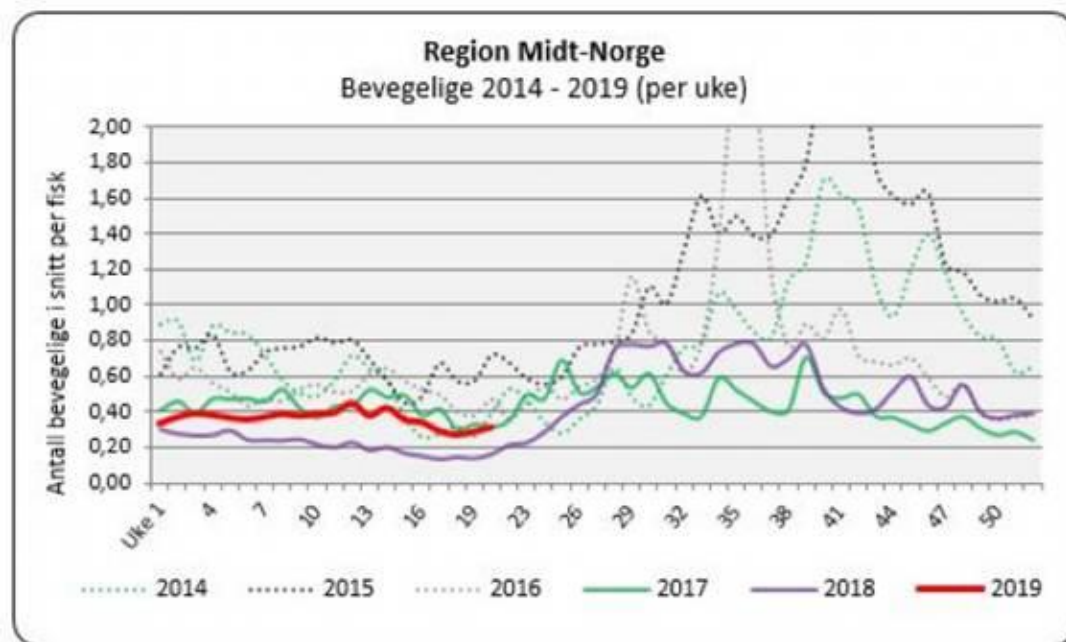
Resultat «vinteravlusningsperiode» HFN?

Det ekstra lave smittepresset (lavt nivå fastsittende) bør ha gitt villsmolt gode forhold

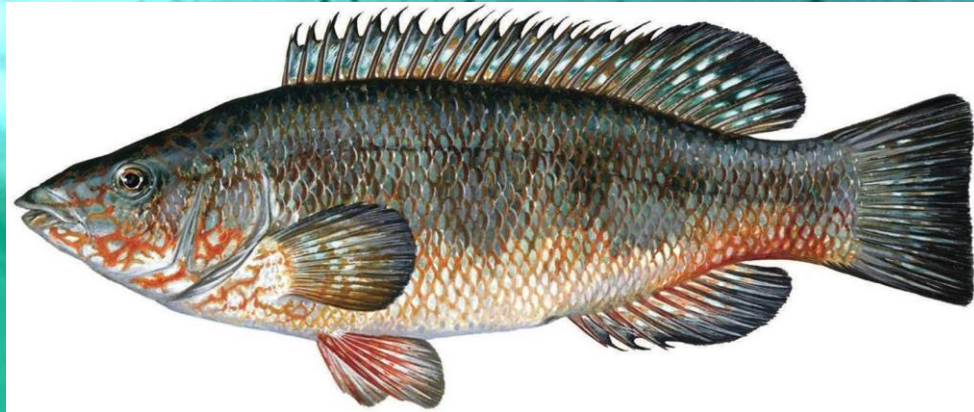
Litt fra Midt Norge

- PO 6 (produksjonsområde):
- Lusestatus omtrent som i 2017, men jevnt over noe høyere i år
- Flat utvikling fra i høst til nå i vår vha kontrollerte runder avlusning
- IMM i all hovedsak

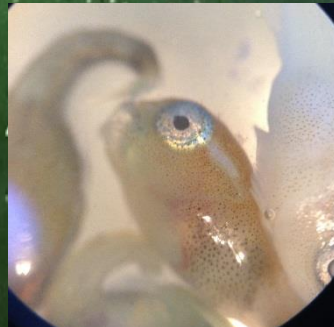

Rensefisken – en viktig hjelper i vårt område

- Lang tradisjon i vårt område
- Hardanger, sammenhengende bruk siden 90-tallet
- Store endringer de siste par årene for å optimalisere bruken

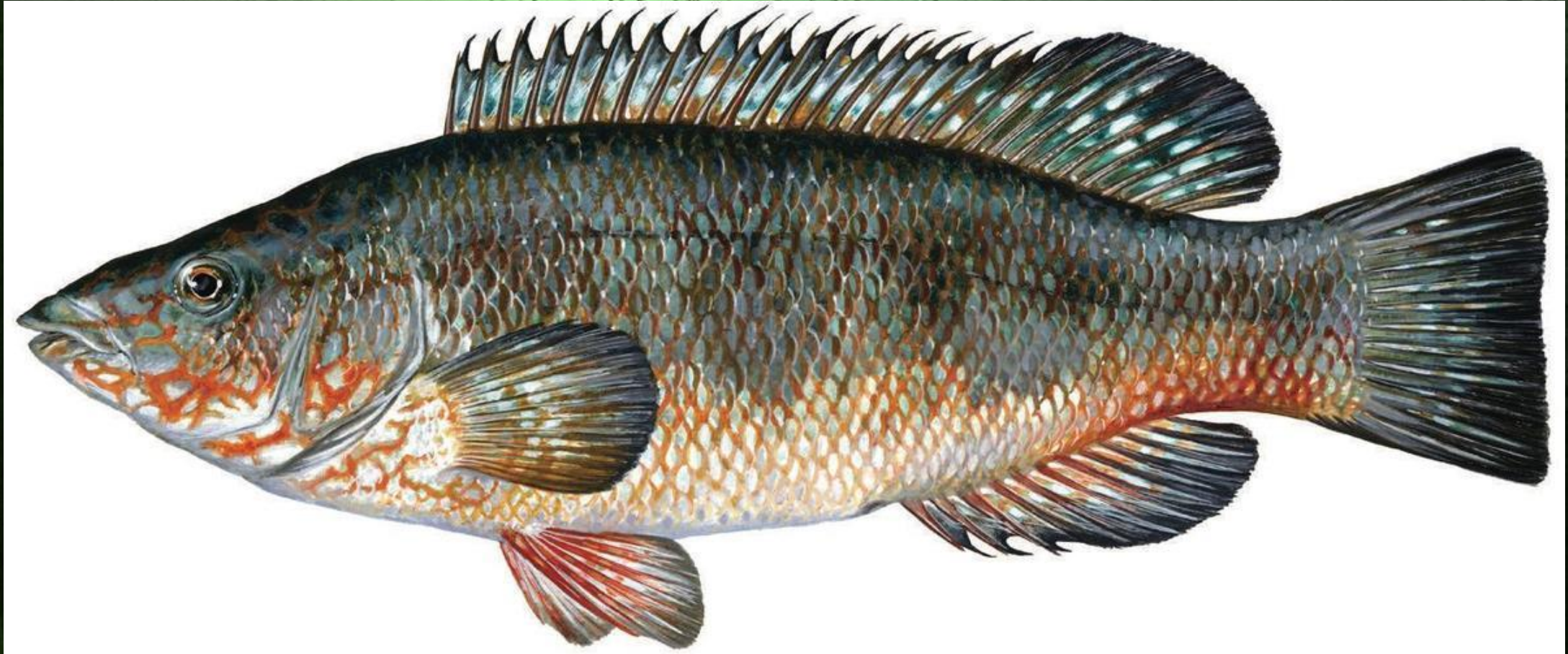

Rensefisk – forbedringer pågår i produksjon av rognkjeks

- Avlsarbeid. Bør være mulig å velge stamfisk som er robust i merd
- Utstrakt screening av stamfisk etter stryking, før rogn benyttes
- Stadig bedre hygiene og økt fokus på fiskevelferd
- Seleksjon før utsett, fisk med finneslitasje eller sykdomstegn sorteres ut (kan nok bli enda bedre)

Leppefisk – mengde oppdrett berggylt? Når?

Rognkjeks i merd

- Det brukes i dag tilpassede skjul og tilpasset fôr
- Vaksinene blir bedre og bedre

HVA KAN VI BLI BEDRE PÅ?

- Optimalisere transporten frem til utsett
- Må få rognkjeksene bedre og mer effektive. Mye vi ikke vet her.
- Kartlegge hvilke forhold i merden som er optimale mhp strøm, fôring osv.

Rensefisk – utfordringer og mulige forbedringer i merd

- **Utfordringer i sjø: sykdommer, AGD, avlusninger, katarakt (lite kartlagt?)**
- **Systematisk oppfølging etter utsett**
- **Mange selskap har fått egne rensefiskansvarlige, dedikert tilrettelegging og røkting**
- **Fokus på nok og riktige skjul og nok utfôringspunkt. Kontinuerlige utbedringer**
- **Gjenfangst –**

Nyttige erfaringer med rensefisk Rogaland og Hordaland

- De aller fleste lokaliteter benytter rensefisk, store deler av produksjonssyklusen
- Tilpasse innblandingsprosent til den enkelte lokalitet
- Plassering av skjul: mest mulig kontaktflate mellom rensefisk og laks
- Regelmessig kontroll (kamera) for å sikre at skjulene henger som de skal
- Fôring (2 %) bør skje der skjulene er, ikke langs notvegg
- Dedikerte røktere = god effekt! Eks: H 18 fisk - rognkjeks gjennom vinteren(12-16 %), ennå ikke avlust, < 0,1 voksne hunnlus hittil i år
- De som setter ut rensefisk med minimal innsats lykkes sjelden eller aldri
- Ferie ☹️ (avløser for rensefiskansvarlig viktig)

Lykke til med sommerens lusebekjempelse!

Takk for meg